

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 07-09-2021 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.7037.101.2021.AT

**Pan
Andrzej Potyra
Starosta Myśliborski
Starostwo Powiatowe
w Myśliborzu**

ePUAP

Szanowny Panie Starosto,

Rzecznik Praw Obywatelskich zapoznał się z treścią artykułu red. Anny Śmigulec „Władcy ciał i umysłów” na portalu WP z dnia 2 września 2021 r.¹, poświęconego sytuacji wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach. Z ogromnym zaniepokojeniem stwierdza, że wiele zawartych w nim obserwacji pokrywa się z ustaleniami Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, dokonanyymi w 2019 r. podczas wizytacji prewencyjnej².

Jak wynika z artykułu, w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach dochodziło wielokrotnie do aktów przemocy, zarówno wśród wychowanków, jak i w relacjach wychowawcy-wychowankowie. Jako przykłady przemocy w grupie wskazano przypalanie skóry za pomocą rozgrzanego gwoźdźca i papierosa, duszenie, rzucanie na posadzkę, bicie, kopanie, wbijanie palców w żuchwę i do oczodołów. W ośrodku mogło dochodzić do zmuszania przebywających tam chłopców do handlu narkotykami, wymuszania pieniędzy, kradzieży, molestowania seksualnego. W ośrodku panowały zasady

---

¹ A. Śmigulec, „Władcy ciał i umysłów”, 02.09.2021, portal WP, <https://wiadomosci.wp.pl/mroczne-tajemnice-renic-katowani-chlopcy-przerywaja-milczenie6678130136447808a> (dostęp w dniu 07.09.2021)

² Komunikat BRPO „Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur przeprowadził wizytację w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Renicach”, 05.03.2019, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/kmp/od-1551785400-do-1551958200-krajowy-mechanizm-prewencji-tortur-przeprowadzil-wizytacje-w-mlodziezowym-osrodku-wychowawczym-w>

porównywane do więziennych (wewnętrzny język, podział na „normalnych” i „kiepów”). Wychowankowie rzadko informowali o nadużyciach ze względu na negatywne konsekwencje składania skarg.

Na podstawie dostępnych relacji medialnych można podejrzewać, że niektórzy wychowawcy akceptowali układ, w którym silniejsi znęcali się nad słabszymi, a także wykorzystywali negatywne zjawiska w grupach do swoich celów. Wychowankowie mieli także doświadczać przemocy ze strony wychowawców – opisane zostały przypadki wykręcania genitaliów, uderzania pięścią w głowę, bicia pałką teleskopową, metalową latarką, kijem bejsbolowym, kijem od szczotki. Skarżyli się oni na zastraszanie, poniżanie, blokowanie wyjazdów na przepustkę, ograniczanie kąpieli, zmuszanie do pracy w polu.

Wydaje się, że wychowankowie nie znaleźli w swoim otoczeniu osób, które mogłyby udzielić im wsparcia, a przede wszystkim zapewnić bezpieczeństwo. W ośrodku była zatrudniona psycholożka i pedagogożka, ale wychowankowie nie ufali im z powodu relacji, jakie panowały w gronie pedagogicznym. W niektórych przypadkach pobyt w MOW w Renicach okazał się doświadczeniem tak ciężkim, że po opuszczeniu ośrodka byli wychowankowie wykazywali oznaki zespołu stresu pourazowego. Opis niektórych zachowań osób zatrudnionych w MOW w Renicach budzi szczególne oburzenie z uwagi na oczekiwanie, że będą to osoby o szczególnych kwalifikacjach i walorach moralnych, wykazujące dużą wrażliwość na potrzeby młodzieży.

Uwagę zwracają także opisy warunków bytowych (kraty, zniszczone sprzęty, prysznic w otwartej przestrzeni, brak drzwi do toalet, brak możliwości regulowania wody, kontrola wychowawcy lub wychowawczynie podczas kąpieli, izolatka). Wszystkie wskazane wady ośrodka powodują, że realizacja jego zadań – eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do życia zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi³ – mogła być nieskuteczna lub wręcz niemożliwa. O złej sytuacji w ośrodku świadczy m.in. fakt, że w ciągu ostatnich pięciu lat dyrektor zmienił się cztery razy, a różne instytucje (np. Uniwersytet Szczeciński) nie

---

³ § 14 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606 ze zm.).

chciały podejmować z nim współpracy. Artykuł zawiera informację, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat do Starosty Myśliborskiego wpływały liczne sygnały o przemocę fizyczną i psychiczną w ośrodku (m.in. wyniki badań ankietowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dębnie).

Z uwagi na powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), poruszony wynikami ustaleń dziennikarskich, zwracam się do Pana Starosty z uprzejmą prośbą o udzielenie Rzecznikowi informacji na temat działań podjętych w niniejszej sprawie. Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika o decyzjach w odniesieniu do osób zatrudnionych dotychczas w MOW w Renicach. Uprzejmie proszę także o informację, w jakim stopniu zrealizowane zostały zalecenia zawarte w ww. raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z dnia 1 października 2019 r., skierowane do Starosty Myśliborskiego.

Łączę wyrazy szacunku

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/